

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยไทยในอนาคต

Internal Quality Assurance for The Undergraduate Degree Programs
of Thai University

พิมล จงวรรณท์¹ และ ประกอบ คุณารักษ์¹

Phimol Chongvoranond¹ and Pragob Kunarak¹

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

¹Doctor of Education in Education Administration, Eastern Asia University

Received: April 4, 2023

Revised: May 15, 2023

Accepted: May 15, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางการสังเคราะห์เนื้อหา จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 41 รายการ และแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด ซึ่งทำการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการสังเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) ระบบบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย (1.1) การวางแผนคุณภาพ (1.2) การควบคุมคุณภาพ (1.3) การประกันคุณภาพ (1.4) การปรับปรุงคุณภาพ (2) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย (2.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (2.1.1) ผู้เรียน (2.1.2) บุคลากรสายวิชาการ (2.1.3) หลักสูตร (2.2) กระบวนการ ได้แก่ (2.2.1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2.2.2) การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน (2.2.3) บุคลากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (2.3) ผลผลิต ได้แก่ (2.3.1) บัณฑิต/ผลผลิต (2.3.2) คุณภาพบัณฑิต (2.3.3) การยกระดับคุณภาพ (2.4) ผลลัพธ์ ได้แก่ (2.4.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีผลประเมินความเหมาะสมในระดับดีมาก (\bar{X} = 4.65, SD. = 0.48)

คำสำคัญ: ระบบบริหารงานคุณภาพภายใน, ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยไทย

Abstract

This research used Mixed Method research. The research purpose was to study the conceptual framework of Internal Quality Assurance for The Undergraduate Degree Programs of Thai University. The 41 related documents were used to analyze in this research and the questionnaire of the conceptual framework evaluated its appropriateness by 5 experts. The data was analyzed by using statistics; Mean, Standard Deviation and Content Analysis. The research results showed that (1) quality management system was composed of (1.1) quality planning (1.2) quality control (1.3)

quality assurance (1.4) quality improvement, (2) internal quality assurance for the undergraduate degree programs was composed of (2.1) input aspect was composed of (2.1.1) student (2.2.2) academic staff (2.2.3) program (2.2) process aspect was composed of (2.2.1) program management (2.2.2) teaching, learning approach and student assessment (2.2.3) personal and support service (2.3) output aspect was composed of (2.3.1) graduate /output (2.3.2) graduate quality (2.3.3) upgrading the quality and (2.3.4) outcome was composed of learning Outcomes. The conceptual framework evaluated was in a very good level (\bar{X} = 4.65, SD. = 0.48).

Keywords: internal quality assurance, the undergraduate degree programs, Thai Universities

บทนำ

ประเทศไทยมีการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้เป็นทางการมากกว่าสองทศวรรษแล้ว อันเนื่องมาจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษา อบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) จุดมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการ เร่งรัดการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้ง ในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเน้นการพัฒนาด้านคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดไว้ หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Tangkunan, 2019)

การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักศึกษามั่นใจว่าตนเองจะได้รับความรู้และการพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพภายหลังจบการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าบัณฑิตที่รับเข้ามาสามารถปฏิบัติงานได้ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบและสามารถพัฒนาตัวเองได้ รวมทั้ง สังคมเกิดความพึงพอใจและความมั่นใจว่าหลักสูตรจะผลิตคนที่มีคุณภาพต่อสังคม การจะทำให้เกิดการประกันคุณภาพนั้น มีปัจจัยเกี่ยวข้องของหลายปัจจัย ตั้งแต่ผู้ออกแบบหลักสูตร ต้องรู้ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต คุณภาพของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการประเมินปัจจัยเหล่านี้ และประเมินผลผลิตที่ได้จากกระบวนการรูปแบบการประกันคุณภาพทั่วไป จึงนิยมที่จะประเมินใน 3 มิติหลัก (dimension) คือ (1) มิติปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ และ (3) ผลผลิต (Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University, 2017)

เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษานอกจากจะเป็นการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ยังให้สถาบันศึกษาดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนด เช่น มาตรฐานการศึกษา สำนักงานปลัด กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

(ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในขณะนั้น) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 และแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และพลวัตความเปลี่ยนแปลงของประเทศ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แผนการศึกษาชาติดังกล่าวให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาโดยตรง ซึ่งปัจจัยที่สำคัญในการผลิตบุคลากรในประเภทต่าง ๆ คือ “หลักสูตร” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Raksasub & Jirarotephinyo, 2021)

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พยายามที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงอยู่ได้ และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและประเทศ แต่เมื่อพิจารณาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน พบว่า คุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยหลายแห่งยังไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด โดยพิจารณาได้จากปัญหาที่พบ เช่น เรื่องคุณภาพมาตรฐานและปัญหาการดำเนินการของมหาวิทยาลัยจำนวนมาก เช่น เรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน การเปิดสอนหลักสูตรที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน ฯลฯ ปัญหาเรื่องมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา หรือมาตรฐานหลักสูตร จนมีการร้องเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งประเด็นปัญหาของมหาวิทยาลัยเอกชน ดังกล่าวข้างต้น อาจเกิดจากการบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานในด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน การไร้ทิศทางในการพัฒนาของมหาวิทยาลัยเอกชน ความซ้ำซ้อนในการให้บริการจัดการปัญหา เรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น (Chaithat, Umnuayrat, Buranachart & Gunma, 2020) หรือในรายงานผลการศึกษานวทางการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยใช้แนวคิดระบบการวัดผลแบบ OKRs--Objective and Keys Results

(Office of the Education Council Secretariat, 2018) ระบุว่า ปัญหาระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในอดีตนั้น ยังมีหลายประการ (1) ระบบการประกันคุณภาพยังไม่สะท้อนถึงความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับมีการสร้างตัวชี้วัดที่จะพยายามแบ่งแยกตามลักษณะของสถานศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถแบ่งแยกได้จนถึงระดับที่เหมาะสมกับทุกสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะถูกวัดด้วยตัวชี้วัดที่ไม่ได้ตรงกับจุดประสงค์และสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา (2) ระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพ ในหลายครั้ง การประเมินคุณภาพกลายเป็นกระบวนการในการตรวจสอบเอกสารเป็นหลัก ถ้ามีเอกสารก็จะได้คะแนน แต่ถ้าไม่มีเอกสารก็ไม่ได้คะแนน เป็นที่มาของความพยายามของสถานศึกษาในแต่ละแห่งที่มุ่งเน้นในการสร้างและเก็บหลักฐานเหล่านี้ ซึ่งสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด (3) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน ในหลายครั้งตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพภายในกับภายนอก ซึ่งถูกออกแบบมาจากหน่วยงานคนละหน่วยงาน ไม่ได้สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงกลายเป็นเหมือนเป็นการกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ส่งผลดีใด ๆ ต่อสถานศึกษา (4) ผู้สอนใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนไม่มีเวลาสอนหนังสือ ด้วยข้อมูลและเอกสารที่มีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้สอนต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมเหล่านี้ จนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาไปสอนหรือทบทวนบทเรียนให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมหลัก ประเด็นสุดท้าย (5) ผู้ประเมินคุณภาพขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาในหลายครั้ง ผู้ประเมินคุณภาพไม่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของแต่ละสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ ผู้ประเมินทำหน้าที่เพียงไปตรวจสอบเอกสาร และให้คะแนนตามเอกสารที่เห็นเท่านั้น จึงไม่ได้ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด

ปัญหาเรื่อง การใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่ตอบสนองกับบริบทของมหาวิทยาลัย รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายในการปรับเปลี่ยนระบบการประกันคุณภาพขึ้นใหม่ โดยการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ใช้หลักการว่า สถานศึกษาสามารถ

ออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมได้ด้วยตัวเอง ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกาศฉบับนี้ ประเด็นสำคัญ คือ ให้มหาวิทยาลัยสามารถจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพตามบริบทของแต่ละแห่ง มหาวิทยาลัยสามารถที่จะเลือกระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของตนเองได้ตามบริบทของมหาวิทยาลัย เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างน้อยตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และตามพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ของสถาบันที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชน วัตถุประสงค์ของประกาศฉบับนี้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย ต่อมา กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษา แต่ละแห่งสามารถสร้างระบบการประกันคุณภาพขึ้นได้เองนั้น (Office of the Education Council Secretariat, 2018)

หลังจากที่มีการให้อิสระแก่มหาวิทยาลัยในการจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสามารถเลือกใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ อาทิ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เดิม) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Asean University Network Quality Assurance=AUN-QA) เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence =EdPex) การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา CUPT-QA (Council of University Presidents of Thailand=CUPT-QA) การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระบบประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน (Private University of Thailand Quality Assurance =PUT-QA) หรือเกณฑ์ตามสภาวิชาชีพ (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022)

แม้ว่าในปัจจุบันมหาวิทยาลัยจะมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรที่หลากหลาย แต่เนื่องจากระบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเอกชนมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือมหาวิทยาลัยในสังกัด การนำเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ส่งผลต่อการบริหารงาน ดังที่ Ngamsutdi and Chansirisira (2018) ได้กล่าวว่า ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรที่ผ่านมา ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากเกณฑ์การประเมินที่ไม่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับในรายงานผลการศึกษานโยบายการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยใช้แนวคิดระบบการวัดผลแบบ OKRs--Objective and Keys Results ได้ระบุว่า ระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษายังไม่สะท้อนถึงความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับมีการสร้างตัวชี้วัดที่จะพยายามแบ่งแยกตามลักษณะของสถานศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถแบ่งแยกได้จนถึงระดับที่เหมาะสมกับทุกสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะถูกวัดด้วยตัวชี้วัดที่ไม่ได้ตรงกับจุดตรงประสงค์และสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา (Office of the Education Council Secretariat, 2018) ดังนั้น รัฐและมหาวิทยาลัยต้องกำหนดมาตรฐานอุดมศึกษาและต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตมีมาตรฐานและตรวจสอบตามความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันในระดับนานาชาติได้ (Arune, 2022) ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยได้มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของตนเอง และเป็นเกณฑ์ประกันคุณภาพระดับหลักสูตรที่รองรับบริบทการดำเนินงานของหลักสูตรและมหาวิทยาลัย และสามารถประยุกต์ได้กับทุกสาขาวิชา จะส่งผลเกิดการพัฒนาหลักสูตรให้ทัดเทียมระดับนานาชาติ ตอบสนองการพัฒนาให้บัณฑิตแต่ละสาขามีความสามารถสูงขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางการศึกษาในระดับสูง เนื่องจากเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาจากพื้นฐานมาจากเกณฑ์ระดับสากลที่ยอมรับระดับนานาชาติ เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักศึกษา ผู้มีส่วนได้เสีย และเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนนักศึกษา

ของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ส่งผลให้หลักสูตรมีการพัฒนาการมาตรฐานคุณภาพในระดับสากล (Sanongyad, Anuwong, Hemthanon & Nitirat, 2019) รวมทั้งเพื่อให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวไปบริหารจัดการองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาการการบริหารหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นบทความฉบับนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งทำการนำเสนอในส่วนของกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการนำไปสู่การศึกษาพัฒนาและนำเสนออนาคตภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย ฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ใน 2 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ระบบบริหารงานคุณภาพ

ศึกษาแนวคิด สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารงานคุณภาพ ได้แก่ ความสำคัญของระบบบริหารงานคุณภาพ ระบบบริหารงานคุณภาพ ระบบบริหารงานคุณภาพการศึกษา ระบบบริหารงานคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

ศึกษาแนวคิด สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษา วิเคราะห์ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งจะได้ทำการศึกษาเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยอนาคตการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทยต่อไปในการทำการวิจัยระยะที่สอง โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด ดังนี้

1. ระบบบริหารงานคุณภาพ

ระบบบริหารงานคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ คือสังเคราะห์ใช้แนวคิดของ Viek Nanda Deming Sahney Chong and Ho (Vivek, 2005; Deming, 1986; Sahney, 2012; Chong, 2009) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนคุณภาพ (2) การควบคุมคุณภาพ (3) การประกันคุณภาพ (4) การปรับปรุงคุณภาพ

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่นำเสนอเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ตามแนวคิดระบบและโครงสร้างองค์การ เรื่อง CIPP ของ Daniel L. Stufflebeam ในปี ค.ศ. 2003 ประกอบด้วย การศึกษาบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (product) และที่ผู้วิจัยได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของ Office of The Higher Education Commission (2017) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ASEAN University Network (2020) การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา Council of University Presidents of Thailand =CUPT-QA ปี 2559 ระบบประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน Private University of Thailand Quality Assurance=PUT-QA) ปี 2559 คณะอนุกรรมการด้านประกันคุณภาพการศึกษา ในคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (2559) และประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของ Office of Nation Education Standards and Quality Assessment

(Public Organization) (2021) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1.1) ผู้เรียน (1.2) บุคลากรสายวิชาการ (1.3) หลักสูตร (2) กระบวนการ ได้แก่ (2.1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2.2) การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน (2.3) บุคลากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (3) ผลผลิต ได้แก่ (3.1) บัณฑิต/ผลผลิต (3.2) คุณภาพบัณฑิต (3.3) การยกระดับคุณภาพ (4) ผลลัพธ์ ได้แก่ (4.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ในขั้นตอนที่ 1-2 และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ในขั้นตอนที่ 3 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย ฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อสังเคราะห์ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 รายการ ได้แก่

1.1 แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) (Office of The Higher Education Commission, 2017)

1.2 มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (Higher Education Act B.E. 2554, 2011)

1.3 มาตรฐานการศึกษา (Quality Assurance Office Faculty of Engineering Mahidol University, 2022; The Commission on Higher Education Standards, 2022; Office of the Education Council Secretariat, 2018; Higher Education Act B.E. 2549, 2006; Higher Education Act B.E., 2018)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารงานคุณภาพ จำนวน 3 รายการ ได้แก่ Viek & Nanda, 2005; Deming, 1986; Sahney, 2012; Chong and Ho, 2009

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 31 รายการ

3.1 แนวคิดด้านการประกันคุณภาพของต่างประเทศ และประเทศไทย (Tangkunan, 2019; Kells, 1992; Florida Postsecondary Education Planning Commission, 1985 as cited in Sirichana, 1994; Taweesaengsakulthai, 2005; Wattanachai, 1996; Council for National Academic Awards, 1991; Wongsothorn, Mongkhonwanich & Prawanpruek, 1998; Stellar Education & Visa Centre, 2565; Masae, 2017; Harman, 1996 as cited in Keawsri, 2022)

3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา (Higher Education Act B.E. 2554, 2011; Higher Education Act B.E. 2561, 2018; Commission on Higher Education Standards, 2021)

3.3 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Bal drige National Quality Program, 2005b; Thongphubet, Kunarak, Uthairat, Usaho & Tinaporn, 2019; Office of the Education Council Secretariat, 2018; ABEST21 International, 2023; Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University, 2017); Yodprang, 2018; Commission on Higher Education Standards, 2021; Anuwong & Supasuteekul, 2018; Anuwong, 2017; ASEAN University Network Quality Assurance, 2020; Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022; Nampuey & Damrongrungruang, 2021; Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022; The Council of University Presidents of Thailand, 2017; Subcommittee on Educational Quality Assurance in the Committee for Academic Affairs and Educational Quality Assurance Association of Private University of Thailand Quality Assurance, 2018; Jeerangsuwan, 2018; Mongkhonnawin & Mekham, 2021)

3.4 แนวคิดระบบและโครงสร้างองค์การ CIPP ของ Stufflebeam (2003)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

เอกสาร โดยใช้การสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ความถี่

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. นำแนวคิดจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำ (ร่าง) แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา (2) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา (3) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย เพื่อประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

2. ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต โดยทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลและประชากร แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 41 รายการ

2. ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลหรือวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 5 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติและประสบการณ์การทำงานที่สอดคล้องกับแนวคิด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์เนื้อหา ระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสังเคราะห์เนื้อหาแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

2. แบบประเมินความเหมาะสม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของ โดยใช้การคิดค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย ฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และสรุปสาระสำคัญและเรียบเรียงรายการ และทำการวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์เนื้อหาจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ และสรุปรวมเป็นกรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพและ กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านบริหารการศึกษา ด้านการวิจัย ประเมินความเหมาะสมของแนวคิดมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการประเมินความเหมาะสม จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด

2) ประสานขอความร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิในการนำเสนอแบบประเมินความเหมาะสม

3) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม โดยเก็บข้อมูลเป็นเชิงปริมาณ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะในข้อคำถามปลายเปิด

4) สรุปข้อมูลเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method research) การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data collection) มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (frequency) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาวิเคราะห์ความเหมาะสม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เพื่อประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพ และการประกัน

คุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อนำมา กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ระบบบริหารงานคุณภาพ ในการวิจัยนี้ คือ เทคนิค วิธีการดำเนินการ แนวทางปฏิบัติของการบริหาร หลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา ตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (1) การวางแผนคุณภาพ (2) การควบคุมคุณภาพ (3) การประกันคุณภาพ (4) การปรับปรุงคุณภาพ โดยมีผลประเมินความเหมาะสมในระดับดี ($\bar{X} = 4.49$, $SD. = 0.50$)

1.2 การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ในการวิจัยนี้ คือ การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวง อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1.1) ผู้เรียน (1.2) บุคลากรสายวิชาการ (1.3) หลักสูตร (2) กระบวนการ ได้แก่ (2.1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2.2) การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน (2.3) บุคลากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (3) ผลผลิต ได้แก่ (3.1) บัณฑิต/ผลผลิต (3.2) คุณภาพบัณฑิต (3.3) การยกระดับคุณภาพ (4) ผลลัพธ์ ได้แก่ (4.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีผลประเมินความเหมาะสมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 6.49$, $SD. = 0.46$)

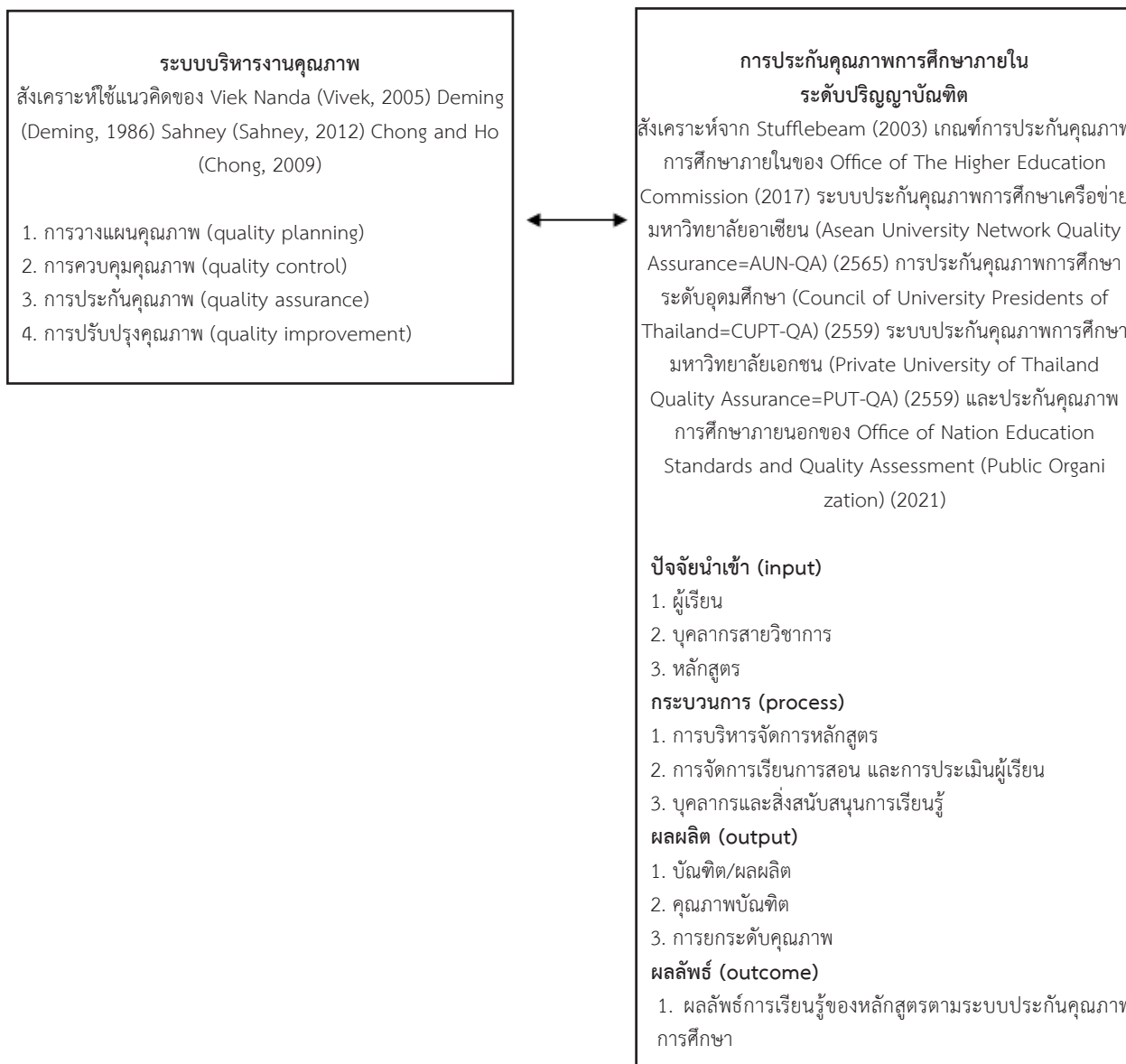
ตาราง 1

ระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

	กรอบแนวคิด
ระบบบริหารงานคุณภาพ	(1) การวางแผนคุณภาพ (2) การควบคุมคุณภาพ (3) การประกันคุณภาพ (4) การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต	(1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1.1) ผู้เรียน (1.2) บุคลากรสายวิชาการ (1.3) หลักสูตร (2) กระบวนการ ได้แก่ (2.1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2.2) การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน (2.3) บุคลากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (3) ผลผลิต ได้แก่ (3.1) บัณฑิต/ผลผลิต (3.2) คุณภาพบัณฑิต (3.3) การยกระดับคุณภาพ (4) ผลลัพธ์ ได้แก่ (4.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 กรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญา

บัณฑิต โดยนำผลการสังเคราะห์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

โดยกรอบแนวคิดนำไปสู่การศึกษา พัฒนาและนำเสนออนาคตภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทยต่อไป

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับกรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ดังนี้

1. ระบบบริหารงานคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดระบบบริหารงานคุณภาพที่สอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย (1.1) การ

วางแผนคุณภาพ (1.2) การควบคุมคุณภาพ (1.3) การประกันคุณภาพ (1.4) การปรับปรุงคุณภาพ

จะเห็นได้ว่า ระบบบริหารงานคุณภาพ เป็นแนวคิดที่สำคัญในการทำให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพ สอดคล้องกับความเห็นของ Kleijen (2011) ที่กล่าวว่าระบบบริหารงานคุณภาพในองค์กร ประกอบด้วย กิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการออกแบบ การประกัน การประเมิน และการปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ Ronnback (2009) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารคุณภาพ มีการวางแผนและการกำหนดเป้าหมาย อย่างเป็นรูปธรรมขององค์กร จากนั้นจึงวางแผนการปฏิบัติการ เพื่อให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมาย และตรวจสอบ

การบรรลุเป้าหมายด้วยการประเมิน รวมถึง Elassy (2015) กล่าวว่า การประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา เป็นกระบวนการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามเป้าหมายที่ระบุไว้ โดยผลการประเมินคุณภาพยังสามารถนำไปใช้ในการวางแผนคุณภาพเพื่อการปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1.1) ผู้เรียน (1.2) บุคลากรสายวิชาการ (1.3) หลักสูตร (2) กระบวนการ ได้แก่ (2.1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2.2) การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน (2.3) บุคลากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (3) ผลผลิต ได้แก่ (3.1) บัณฑิต/ผลผลิต (3.2) คุณภาพบัณฑิต (3.3) การยกระดับคุณภาพ (4) ผลลัพธ์ ได้แก่ (4.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิต สอดคล้องกับ Chong (2009) ที่ได้ประยุกต์รูปแบบของ CIPP เข้าสู่ระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา โดยมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) บริบท (context) ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของโลก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวโน้มในระดับนานาชาติ การลงทุน และการเทียบเคียงเกณฑ์มาตรฐาน (2) ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ กลยุทธ์และตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการรับเข้า การระบุนความก้าวหน้าของผู้เรียน เกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา การประยุกต์ขั้นตอนและการเตรียมการสำหรับการเข้าศึกษา (3) กระบวนการ (process) ได้แก่ การออกแบบหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ คุณภาพของบุคลากร วิธีการสอน เทคโนโลยี และทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ การประเมินผล (4) ผลิตภัณฑ์ (product) ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 47 และ มาตรา 48 กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และให้

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมีระบบการควบคุมคุณภาพที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยมีแนวคิดเชิงระบบการตรวจสอบคุณภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) และ Thongphubet, Kunarak, Uthairat, Usaho and Tinaporn (2019) ได้เสนอว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการตรวจสอบ การควบคุม การติดตามประเมินผลคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันการศึกษาทั้งหมด ซึ่งมีหน่วยงานต้นสังกัดทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษานั้น ผลจากการตรวจสอบคุณภาพภายใน คือ มีระบบงานและกลไกที่ชัดเจน รวมทั้ง มีการพัฒนาฐาน ข้อมูลในด้านต่าง ๆ สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบ คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การประเมินคุณภาพภายนอกจะนำผลการดำเนินงาน หรือข้อมูลจากการประกันคุณภาพภายใน มาใช้เป็นข้อมูลการพิจารณาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะเน้นการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการ (process) ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก จะเน้นการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในย่อมส่งผลถึงการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถนำองค์ประกอบไปประยุกต์ใช้ ประกอบการพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดนโยบายบริหารหลักสูตร

2. อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถนำกรอบแนวคิดไปศึกษาวิจัยต่อยอดองค์ความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย
2. ศึกษาอนาคตภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับปริญญาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย

References

- ABEST21 International. (2023). *ABEST21 Annual report 2023*. Retrieved from www.abest21.org
- Anuwong, K. (2017). *AUN-QA assessment at institutional level handout for development of CUPTQA quality assurance knowledge management seminar at cantary hill hotel*. Chaing-Mai: The Council of University Presidents of Thailand. (in Thai)
- Anuwong, K. (2017). *AUN-QA implementation and gap analysis handout for quality assurance development seminar at sukosol hotel*. Bangkok: The Council of University Presidents of Thailand. (in Thai)
- Anuwong, K., & Supasuteekul, A. (2018). AUN-QA concept and criteria at programme level. *Journal of industrial education, faculty of education, Srinakharinwirot University*, 12(1), 11-18. (in Thai)
- Arunee, P. (2022). *Higher education institute opens a workshop to listen to opinions on policy proposals to upgrade higher education institutions to have quality. and international standards*. Bangkok: Ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- ASEAN University Network. (2020). *The guide to AUN-QA assessment at programme level version 4.0*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Baldrige National Quality Program. (2018). *Criteria for performance excellence national institute of standards and technology*. Retrieved from http://baldrige.nist.gov/PDF_files/2005_Business_Criteria.pdf
- Chaithat, C., Umnuayrat, S., Buranachart, S., & Gunma, N. (2020). Model of educational management for developing quality of private higher education institutes. *Veridian e-journal Silpakorn University humanities social sciences and arts*, 12(4), 1111-1133. (in Thai)
- Chong, S., & Ho, P. (2009). Quality teaching and learning; A quality assurance framework for initial teacher preparation program. *International of management in education*, 3(3/4), 302-314.
- Commission on Higher Education Standards. (2021). *Higher education standards on criteria for quality assurance of higher education institutions regarding internal quality assessment*. Bangkok: Ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Deming, E. W. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge: MIT center for advance engineering studies
- Elassy, N. (2015). The concepts of quality, quality assurance and quality enhancement. *Quality assurance in education*, 23(3), 250-261

- Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University. (2017). *Guidelines for curriculum quality assurance according to AUA QA criteria under the CUPT QA system*. Retrieved from http://kmc.tsu.ac.th/main/files_menu/230820164242KM%208.pdf. (in Thai)
- Higher Education Act B.E. 2549. (2006). *The Royal Gazette*, 123(105), 5-7. (in Thai)
- Higher Education Act B.E. 2552. (2009). *The Royal Gazette*, 126(125), 17-19. (in Thai)
- Higher Education Act B.E. 2554. (2011). *The Royal Gazette*, 128(47), 44-46. (in Thai)
- Higher Education Act B.E. 2561. (2018). *The Royal Gazette*, 135(199), 19-21. (in Thai)
- Internal Educational Quality Assurance Development Committee tertiary Rajabhat University. (2019). *Manual for internal educational quality assurance in higher education Rajabhat University 2019* (3rd ed.). Bangkok: K.P. Chandrakasem. (in Thai)
- Jeerangsuwan, N. (2018). *Simple sufficient flip flexible connective collaborative sustainably happy*. Retrieved from <https://bit.ly/3znnzGqA>. (in Thai)
- Keawsri, P. (2022). *Quality assurance*. Retrieved from <https://www.seameo.org/vl/articles/assurance.htm> (in Thai)
- Kells, H. R. (1992). *Self-regulation in higher education a multi-national perspective on collaborative systems of quality assurance and control (Higher Education Policy)*. London: Philadelphia jessica kingsley.
- Kitratphorn, P. (2019). *Educational inequality Thailand. EFMD global, online*. Retrieved from <https://www.efmdglobal.org/membership/members/list-of-members/>. (in Thai)
- Kleijen, J., Dolmans, D., Willems, J., & Hout, H. V. (2011). Does internal quality management contribute to more control or to improvement of higher education. *Quality assurance in education*, 19(2), 141-155.
- Masae, B. (2017). *Administrative factors affecting educational quality of Islamic Private Schools in three southern border provinces*. Songkla: Prince of Songkla University. (in Thai)
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). *The database system for the office of educational quality assurance, CHE QA online system*. Retrieved from <http://www.cheqa.mhesi.go.th/>. (in Thai)
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2021). *Announcement of the higher education standards commission on external quality assessment agencies in higher education*. Bangkok: Ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2021). *Announcement of the higher education standards commission on external quality assessment agencies in higher education (Version 2)*. Bangkok: Ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Mongkhonnawin, R., & Mekham, W. (2021). *Guidelines for external quality assessment tertiary (2021-2022)*. Bangkok: Office of nation education standards and quality assessment (Public Organization). (in Thai)
- Nampuey, S., & Damrongrungruang, T. (2021). The operations of faculty of dentistry, Khon Kaen University in accordance with education criteria for performance excellence (EdPEX) in B.E. 2561: case study. *KKU research journal of humanities and social sciences (Graduate Studies)*,

- 9(1), 147-159. (in Thai)
- Ngamsutdi, P., & Chansirisira, P. (2018). Management of program internal education quality assurance for public University. *Journal of humanities and social sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 9(1), 223-237. (in Thai)
- Office of the Education Council Secretariat. (2018). *National education standards 2018*. Babgkok: Century, Co., Ltd. (in Thai)
- Office of the Education Council Secretariat. (2018). *Report on the results of the study on the preparation of an internal educational quality assurance system linked to national educational standards. using OKRs: Objective and Key Results*. Babgkok: Century, Co., Ltd. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2017). *Manual for internal educational quality assurance higher education 2014 (2nd ed.)*. Bangkok: Tana Press Co.,Ltd. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). *Educational quality criteria for implementation excellence edition 2020-2023*. Bangkok: Office of the permanent secretary, ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Office of Nation Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2021). *External quality assessment tertiary (2021-2022)*. Bangkok: Office of nation education standards and quality assessment (Public Organization). (in Thai)
- Quality Assurance Office Faculty of Engineering Mahidol University. (2022). *About the quality assurance office*. Retrieved from <https://www.eg.mahidol.ac.th/qa>. (in Thai)
- Raksasub, P., & Jirarotephinyo, N. (2021). The development of quality and educational standards of private higher education institute under the new quality assurance framework. *Journal of MCU peace studies*, 8(1), 208-319. (in Thai)
- Ronnback, A., Witell, L., & Enquist, B. (2009). Quality management systems and value creation. *International journal of quality and service sciences*, 1(3), 241-254.
- Sahney, S. (2012). Designing quality for the higher educational system: A case study of select engineering and management institutions in India. *Asian journal on quality*, 13(2), 116-137.
- Sanongyard, J., Anuwong, K., Hemthanon, S., & Nitirat, P. (2019). The use of the educational quality assurance system of the ASEAN University network (AUN-QA) for the curriculum-level assurance in nursing colleges. *The journal of baromarajonani college of nusing, Nakhon Ratchasima*, 25(2), 247-260. (in Thai)
- Sirichana, W. (1994). *The development of an educational quality assurance model tertiary for higher education institutions under the ministry of University (Research report)*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Stellar Education & Visa Centre. (2565). *Australian education system*. Retrieved from <https://www.stellaraustralia.com/th/australian-qualifications/>
- Subcommittee on Educational Quality Assurance in the Committee for Academic Affairs and Educational Quality Assurance Association of Private University of Thailand Quality Assurance. (2018). *(draft) manual educational quality assurance private higher education institution*

- PUT-QA (Private University of Thailand quality assurance)*. Bangkok: Private University of Thailand quality assurance. (in Thai)
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. In: T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds) *International handbook of educational evaluation*. Kluwer International Handbooks of Education, vol 9. Dordrecht: Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-010-0309-4_4
- Tangkunan, P. (2019). Internal quality assurance at the curriculum level: Recognize, learn, put into practice. *T-VET journal northern vocational education institute* 3, 3(6), 4-13. (in Thai)
- Taweesaengsakulthai, D. (2005). *Year 2005-Comparison of higher education quality assurance systems between Thailand and the ASEAN region and the European group*. Retrieved from <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202112131424164.pdf>. (in Thai)
- Thongphubet, T., Kunarak, P., Uthairat, W., Usaho, K., & Tinaporn. (2019). *The scenario of external quality evaluation and assurance model for higher education in the next decade*. Retrieved from <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202009140841183.pdf>. (in Thai)
- The Council of University Presidents of Thailand. (2017). *CUPT QA educational quality assurance manual 2015 - 2017 edition*. Retrieved from <https://bit.ly/40LcOgw>. (in Thai)
- The Commission on Higher Education Standards. (2022). *Office of higher education quality and standards*. Retrieved from https://hmgong.in.th/wiki/Tertiary_Education_Quality_and_Standards_Agency. (in Thai)
- Ubon Ratchathani University. (2014). *Faculty level quality assurance manual*. Retrieved from https://www.ubu.ac.th/web/files_up/09f2015040318044091.pdf. (in Thai)
- Vivek, N. (2005). *Quality management system handbook for system development companies*. Florida: CRC Press.
- Wattanachai, K. (1996). *Opening ceremony of the seminar and special lecture on concepts for academic quality assurance of higher education institutions in the era of globalization*. Bangkok: Office of the permanent secretary, ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Wongsothorn, T., Mongkhonwanich, P., & Prawanpruek, S. W. (1998). *Higher education quality assurance systems and mechanisms in the UK*. Bangkok: Ministry of higher education, science, research and innovation. (in Thai)
- Yodprang, S. (2018). Factors affecting internal quality assurance of basic education Schools under office of the basic educational commission. *Journal of rajanagarindra*, 15(34), 187-195. (in Thai)

